N°. 445.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

ZONDAG 29 MAANDAG 30 OCTOBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Berigt aan HH. Uitgevers van Boekwerken.

De Redactie van *De Grondwet* ontvangt dagelijks, ter beoordeeling, brochures en boekwerken. Zij bepaalt zich als velen tot eene bloote aankondiging; maar geeft in den regel, gelijk de groote Engelsche en Fransche dagbladen, eene gemotiveerde beoordeeling der haar toegezonden vlugschriften en boeken. Gelijk alle andere dagbladen moet zij evenwel aan de voorwaarde blijven vasthouden, dat slechts die geschriften worden *beoordeeld* waarvan de uitgave, onder de rubriek *Advertentiën* wordt aangekondigd.

De begrootingswetten.

VIII.
MARINE.

Wij hebben thans ons oordeel uit te spreken over een der gewigtigste hoofdstukken der Staatsbegrooting. De overtuiging staat toch bij ons vast, dat eene goede Marine voor ons, meer dan eene landmagt, hoofdvereischte is; niet enkel, omdat alleen daardoor onze rijke koloniën de bescherming kunnen vinden, die zij behoeven (en in deze tijden welligt meer dan ooit), maar ook omdat eene goede Marine alleen in staat is, om ons als achtbaren staat van den tweeden rang te doen optreden, en, zoo noodig, een goed gewigt in de politieke schaal te leggen. Met zeer veel juistheid lazen wij de ontwikkeling van dit gevoelen in een geschrift, eerst [illegible] gaarne maken wij de daarin gebezigde woorden tot de onze: „Ons staatsbelang „brengt mede," wordt dáár gezegd (1), „om alle werk „te maken van de zeemagt, ten einde Nederland te doen „zijn eene zeemogendheid van ondergeschikten rang: „eene mogendheid, die zich niet in de Europesche „politiek wil mengen, geene alliantiën sluit, of zich „niet door tractaten met groote staten verbindt; maar „die, bewust van eigene kracht, de onafhankelijkheid „van het rijk en van de overzeesche bezittingen door „alle mogelijke middelen tracht te verzekeren. In zoodanigen toestand, met eene zeemagt, die vooral om „hare hoedanigheid wordt geëerd, vermeen ik, dat eene „bekwame diplomatie altijd onzijdigheid zal kunnen „bedingen; niet eene onzijdigheid, die onze vlag blootstelt aan beschimpingen, verguizingen, ja, beleedigingen van alle partijen; niet eene onzijdigheid, in strijd „met ons gevoel, met onze eer, met onze belangen.... „maar eene waardige onzijdigheid, die, van hare ondergeschiktheid bewust, zich niets anders aanmatigt „en zelfs, zoo ver het gaan kan, toegeeflijkheid betoont; „doch die niettemin, steunende op het gevoel van eigene „zelfstandigheid, als de nood het vordert, krachtig de „stem kan verheffen, hare regten kan doen gelden, „en als het tot uitersten mogt komen, vrij is zich „naar eigen goedvinden aan deze of gene zijde te scharen, „en door een uitmuntend eskader, een degelijk gewigt „in de staatkundige schaal te leggen."

Het is van dat standpunt, waarop — wij twijfelen er niet aan — ieder, die, met liefde voor zijn land in 't hart, in staat is het vraagstuk te beoordeelen, zich gaarne haast ons zal willen plaatsen, dat wij de begrooting voor het Departement van Marine onderzocht en beoordeeld hebben. De uitkomst van dat onderzoek is zeer ongunstig geweest en de redenen, waarop het afkeurend oordeel steunt, meenen wij thans te moeten blootleggen.

Het departement van Marine wordt beheerd door een der drie zoogenaamde „specialiteiten," die, in het April-Ministerie zitting nemende, alleen door dien titel gemeend hebben, hun gedrag ten aanzien van voormalige ambtgenooten te kunnen verschoonen. Als „specialiteit" van Marine mag dus van den heer ENSLIE eene naauwgezette behartiging van de belangen zijns departements, eene degelijke kennis van de behoeften van het wapen, dat onder zijn bevel staat, verwacht worden: en geene nieuwe exceptie is denkbaar, die den mantel der liefde over gebrek aan kennis of ijver betrekkelijk die „specialiteit" zou kunnen of mogen werpen. Wij zien evenwel de kracht der „tegenovergestelde rigting" ook bij den heer ENSLIE werken, en zulks op zoo zonderlinge wijs, dat wij de oplossing van het raadsel met belangstelling te gemoet zien.

De Minister van Oorlog — de tweede der „specialiteiten" — verzekert aanvankelijk, dat hij met ƒ 10,400,000 in gewone tijden, een goed leger leveren kan, en vraagt daarna ruim één millioen meer, om dat zelfde doel te bereiken. De Minister van Marine, daarentegen, verklaart onbewimpeld „dat het verval onzer vloot niet twijfelachtig" is, en.... vraagt geen geld meer, om dat verval te verhoeden. Deze beide feiten geven een zonderling denkbeeld van de werking der „tegenovergestelde rigting," waardoor, naar 't schijnt, nagelaten wordt wat dure pligt is, en gedaan, wat van 't verwijt van geldverspilling niet vrij te pleiten schijnt te zijn.

Het is waar: de Minister van Marine vraagt ƒ 157,000 *meer* aan, dan zijne begrooting voor 1854 bedraagt; maar niemand, zelfs niet de Minister, zal durven beweren, dat dergelijke aanvraag eenigermate zou kunnen strekken, om het aangekondigde verval onzer vloot te voorkomen. Wanneer men toch nagaat, dat vele grondstoffen aanmerkelijk in prijs zijn gestegen, en dat deze rijzing waarschijnlijk ook gedurende het aanstaande jaar zal voortduren, dan mag men veilig aannemen, dat de Minister, met de aangevraagde ƒ 157,000, zoo al niet *minder*, dan toch zeker niet *meer* zal kunnen uitvoeren, dan in den loop van dit jaar is verrigt. En nu vragen wij, in gemoede, wat van een Minister van Marine te denken is, die — alle politieke kennis verloochenende, en zich alleen beroepende op zijne uitsluitende toewijding aan de speciale belangen van zijn Departement — overtuigd als hij is, dat die belangen dreigen onder te gaan, noch den moed heeft, noch den duren pligt schijnt te beseffen, om de handen krachtig aan het werk te slaan en doortastende maatregelen te beramen en voor te stellen tot wering van den bedreigden slag en tot opheffing van den verachterden toestand onzer Marine?

Toen de heer ENSLIE als Minister van Marine zitting had in het Ministerie THORBECKE, benoemde hij (in 1852) eene Commissie voor het beramen van een vast stelsel van ons Marine-wezen. Die benoeming, gewis geschied onder de impulsie der rigting, onder wier vlag de Minister destijds zoo gewillig meêvoer, had heilzame gevolgen: de Commissie bragt een belangwekkend verslag uit, waarin vele en rijke bouwstoffen voor het aannemen van een vast stelsel werden opgenomen. Dank zij de werking der „tegenovergestelde rigting", schijnt dit verslag onder het stof der archieven te moeten blijven berusten; althans, nadat het gedrukt is, heeft men niet vernomen, of de Minister, naar aanleiding van dit gewigtig rapport, tot de overweging of vaststelling van eenig stelsel is overgegaan. Met de gebrekkige wijze van beheer, met het volgen van eene stelsellooze gedragslijn wordt, integendeel, voortgegaan, en de beklagenswaardige gevolgen zijn daarvan, dat de Minister tot de bekentenis moet komen, dat het verval onzer vloot niet twijfelachtig meer is!

Die verderfelijke stelselloosheid valt te meer in het oog, wanneer men nagaat op welke wijze, bijvb. in 1853, de som van nagenoeg twee millioenen besteed zijn aan materieel en werkloonen. Aan de op stapel staande schepen is niet meer afgebouwd dan hoogstens $21\frac{1}{2}$ twintigsten; de aanbouw van de meeste schepen heeft zelfs niet de minste vordering gemaakt. Het artillerie-materieel is in bedroevenden toestand, en daarentegen worden de uitgaven van bloot administratieven aard opgedreven. Wanneer de Minister, zonder uitputting onzer financiële krachten, ernstig de opheffing onzer Marine wil, dan moest alles worden aangewend, om al wat naar weelde in de administratie zweemt af te snijden en het bespaarde te brengen ten voordeele van het materieel der zeemagt.

Gelijke stelselloosheid wordt daarin waargenomen dat, terwijl de Minister zelf de vermindering van het getal onzer oorlogsschepen aankondigt, hij op hetzelfde oogenblik overgaat tot de vermeerdering van het getal der zee-officieren en tot verhooging van hunne tractementen. Het materieel der zeemagt wordt, blijkbaar, opgeofferd aan de zucht, om eene groote active zeemagt in dienst te hebben. Zeer gegrond is de klagt, die „vele leden" — blijkens het voorloopig verslag — te dien aanzien aanheffen. Bij Koninklijk besluit van 21 Julij 1854 is aan het korps zee-officieren eene uitbreiding gegeven, die met verhooging der vaste tractementen voor eenige rangen gepaard gaat. Dit besluit, dat zelfs aan de Kamer niet is medegedeeld, zal grootere uitgaven ten gevolge hebben, waartoe thans de toestemming wordt gevraagd. Nu is het zonderling, eerst een maatregel te nemen en dan de toestemming daartoe te vragen; tot eene vrije beoordeeling worden daardoor de handen der wetgevende magt gebonden. In elk geval is het raadselachtig, hoe *meerdere* officieren kunnen noodig zijn bij de *vermindering* van het getal schepen.

Uit een en ander blijkt, o. i., de dringende noodzakelijkheid, dat onverwijld een vast stelsel voor ons Marine-wezen worde aangenomen. Van eene goede Marine hangt hoofdzakelijk de veiligheid onzer kostbare koloniën af en de plaats, die wij in de rij der Europesche staten innemen kunnen. Veel verkieslijker dan, in gewone tijden, een millioen uit te geven aan het leger, ware het dan nog, die som te besteden aan het krachtig herstel van onze vloot; want, op die wijze met beleid en kennis van zaken besteed, zou dat millioen voor het Vaderland waarlijk productief kunnen worden.

Nog heerscht er een radicaal gebrek in de begrooting voor Marine, dat wij ten slotte wenschen te releveren. Het eindcijfer wijst de som van ƒ 5,900,000 aan, maar het is een fictief cijfer. Bijkans twee millioenen worden voor de Marine uit de koloniale kas betaald en komen op de begrooting niet voor. Men kan, ten gevolge van dit gecompliceerd beheer, nooit een juist overzigt erlangen van 't geen eigenlijk de uitgaven der Marine zijn. De meest zonderlinge combinatiën spruiten daaruit voort. Om slechts één enkel voorbeeld te noemen. De kommandant der zeemagt in O. Indiën staat op de begrooting uitgetrokken voor een traktement van ƒ 12,000; intusschen ontvangt die hoofdofficier nog eens ƒ 12,000 uit de koloniale kas. Waarom niet *al* de uitgaven der Marine, ook voor de Koloniën, op de Staatsbegrooting gebragt? Wel zou het eindcijfer daardoor hooger klimmen; maar het cijfer van het Oost Indisch batig saldo zou, in gelijke evenredigheid, hooger stijgen, zoodat deze omstandigheid geen beletsel zijn kan tegen de invoering van eene administratie, die niet enkel door de regelmaat wordt gevorderd, maar ook door het grondwettig voorschrift, dat alle staatsuitgaven onderworpen worden aan de goedkeuring der Staten-Generaal.

Gelijk bij de overige hoofdstukken der begrooting, zien wij dus ook bij dat van Marine gemis aan stelsel, waardoor het waarlijk noodige, het waarlijk productieve wordt bevorderd en bereikt; daarentegen opvoering van noodelooze uitgaven, die de schatkist beletten om aan het meest dringende de sommen, welke daartoe gevorderd worden, te besteden. Overal is, tot ons leedwezen, de zucht bemerkbaar om door een tal van ambtenaren eigen arbeid te verligten en de zwakheid, om, door verhooging van bezoldiging, aan den aandrang van ondergeschikten toe te geven.

Het lot der Marine is, zoo lang zij in handen blijft van den tegenwoordigen Minister, inderdaad, niet twijfelachtig.

De Nederlander citeert het volgende:

„Op alle scholen in Amerika is de Bijbel, als het „Woord Gods, een geopend boek, ontsloten. De eerste „les des daags is eene plegtige herinnering aan dat

---

(1) Gedachten over Maritieme onderwerpen N°. 1. bl. 41. (Utrecht, W. F. Dannenfelser).

»Woord, zoowel in de lagere- als de hoogere school, »het gymnasium, de normaalschool als akademie. De »Amerikaan handhaaft alzoo het heiligste regt der »schoolopvoeding van den Protestant tot hiertoe beter »dan in ons Nederland het geval is.»

Wij vragen: waarin ligt de oorzaak van het verschil?

Hooren wij eerst, wat *de Nederlander* op die aanhaling onmiddellijk laat volgen:

»Ter voorkoming van misverstand, achten wij de herinnering »niet overtollig dat door allen, die de instandhouding verlangen, »ook op de gemengde Volksschool, van het *Christelijk beginsel*, »niet hetzelfde bedoeld wordt.

»Wij meenen dat Bijbel en Volkshistorie (met vrijheid voor »de ouders om hunne kinderen al dan niet in het Bijbelsch »en historisch onderrigt te doen deelen niet mag worden ge- »weerd.

»Maar *veel liever* eene *Godsdienstlooze* school dan een *alge- »meen Christendom*, hetzij van de *Groningerschool*, dat ook aan »Joden en Mahomedanen bevalt, hetzij van de Maatschappij »*tot Nut van 't Algemeen*, dat aan allen, hetzij Protestanten, »hetzij Roomsch-Catholieken, die in de hoofdwaarheden van »het Evangelie, naar hun kerkgeloof belang stellen, ergernis »geeft.»

Letten wij nu, op hetgeen nog niet in *de Nederlander* werd aangehaald, maar door ons als bijdrage tot de kennis der openbare school in Noord-Amerika, uit dezelfde bron, als waaruit *de Nederlander* heeft geput, wordt medegedeeld:

»In de eerste plaats moeten we onzen lezers doen opmerken, dat het volksonderwijs geheel *vrij en kosteloos* is, waartoe allen, meer en minder gegoeden, Roomschen en Protestanten eene jaarlijksche bijdrage betalen. Niemand behoeft, van de bewaarschool af tot het hooger onderwijs, tot de *vrije* akademie toe iets te betalen, noch voor onderwijs, noch voor schoolbehoeften. De *openbare* of gemeente-scholen zijn niet voor eene bepaalde klasse, zooals hier, of voor *geheel armen*, of voor de *meest aanzienlijken*, maar voor het geheele *volk*. Niet *van staatswege* wordt daar onderwijs gegeven; de zorg voor een behoorlijk onderwijs, voor scholen naar de plaatselijke behoefte ingerigt, berust op de burgers zelve, geheel op dezelfde wijze als de zorg voor de kerken op de gemeenteleden berust. Maar de Staat ondersteunt de *openbare* school, het algemeen onderwijs. Elke stad, elk dorp is het aan het algemeen welzijn verschuldigd voor eene volkomene opleiding, voor het bedrijvig leven, van de bewaarschool af tot het hooger onderwijs, zorg te dragen. De Bijbel wordt algemeen als *lees*boek gebruikt; het volk verlangt dit zoo (*leerstellig onderwijs van eenige bijzondere christelijke of andere gezindte is geheel uitgesloten*). Wie daarmede zich niet vereenigen kan, staat het vrij eene eigene *godsdienstschool* naast de openbare op te rigten en er zijne kinderen te zenden. De school staat dan alleen onder zijn opzigt, terwijl hij volkomen vrij is haar zoo streng kerkelijk te maken als hij zelf verkiest. Het gemoedsbezwaar, dat ook in Nederland zoo dikwijls wordt geuit, dat de Christen verpligt is zijne kinderen naar eene staatschool te zenden, die hij beginselloos vindt, neutraal om den wille van Rome, schadelijk voor zijne overtuiging, onnut voor zijne bedoelingen, is voor alle partijen volkomen even bevredigend, in theorie en praktijk beide, opgelost. Zoo heerscht te Amerika in waarheid: *algeheele vrijheid van onderwijs.*»

De Fakkel van 20 October behelst een hoofdartikel, getiteld: *»Het Protestantisme en het volksonderwijs»*, waarvan wij de inleiding en het slot mededeelen, als eene merkwaardige bijdrage tot de kennis van den geest, die in dat blad heerscht en, al naar de omstandigheden zulks medebrengen, nu eens zuiver democratisch en ultraliberaal, dan weder aristocratisch en absoluut te voorschijn treedt:

Het Protestantisme beschouwt het volksonderwijs als zijne *eigene* zaak als zijne *ware* taak. Het wendt zich tot het volk, niet om dat te behandelen als eene kudde schapen, die men er op na houdt, om ze te scheren, maar om het te verlichten, te veredelen en tot volk Gods te verheffen. Het stelt zich tot voorbeeld de handelwijze van den Verlosser der wereld, die tijdens zijne omwandeling op aarde zich gedurig en bij voorkeur tot de volksklasse wendde, terwijl hij de Overpriesters, de Schriftgeleerden en ouderlingen als aan zich zelve overliet. Trouwens bij de laatstgenoemden vond hij toch geen ingang; bij het volk wel. Dat hing aan zijne lippen, dat volgde hem op zijne togten, dat vergat om zijnentwil eten en drinken, dat vond in hem den herder, dien het behoefde, en van wien het voedsel, zielevoedsel ontving ten eeuwigen leven.»

»Het Protestantisme beschouwt, zeiden wij, het volksonderwijs als zijne eigene zaak en als zijne ware taak. Het wendt zich tot het volk, en vindt in het volk zijne kracht en zijne steun. Prelaten of kerkvorsten heeft het niet, waarbij het zijne steun en kracht zou vinden, en de grooten der aarde zijn over 't algemeen te weinig gedesideerd, te weinig positief godsdienstig. Bij het volk leeft een bepaald geloof en heerscht behoefte aan godsdienst. De Aprilbeweging was eene volksbeweging. Maar zal het volk de regten van het Protestantisme niet slechts tegen pauselijken overmoed, maar ook tegen politieke flaauwhartigheid en ellendigheid doen gelden, dan moet het volk in de scholen behoorlijk onderwezen worden.

Jaren lang heeft het Nederlandsche Protestantisme luide klagten aangeheven over den ellendigen staat, waarin het vaderlandsche schoolwezen, uit kracht van heillooze koninklijke besluiten als anderzins, verkeerde, en met de meest mogelijke belangstelling heeft het ontvangen het ontwerp van wet, dat het schoolonderwijs op nieuw moet regelen. Voldoet dat ontwerp? Het Protestantisme zegt *neen* en nogmaals *neen*. Het ontwerp bevredigt in geenen deele. Het wil bestendigen den waarlijk treurigen staat, waartoe het schoolwezen reeds vervallen is. Het wil de burgerij tot het onderhouden van de zoogenaamde *gemengde* school op kosten jagen, en toch haar noodzaken, om hare kinderen naar eene secteschool te zenden.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Nog is geenerlei officieel berigt van de zijde der verbondene legers omtrent hetgeen voor Sebastopol gebeurt, aangekomen. Prins Menchikoff daarentegen, zendt voortdurend berigt van hetgeen in de Krim plaats vindt. Zijne depêche, die den aanvang van het bombardement op den 17den mededeelde, is nog van geene anderen zijde op officiële wijze bevestigd en reeds heeft men sedert gisteren berigten van hetgeen vier dagen later is voorgevallen.

In den nacht van den 20 op den 21sten, heeft de Russische opperbevelhebber in de Krim eene nieuwe depêche gezonden. Hij zegt, dat het vuur der vesting met goed gevolg dat der belegeraars beantwoordt; hij erkent echter, dat de artillerie der laatsten, verwoestingen in de forten aanrigt, maar hij verzacht dit door de bijvoeging, dat de aangebragte schade middelmatig is; eindelijk meldt hij de aankomst van Russische versterkingen, waarvan echter noch het cijfer, noch den datum, waarop zij zouden zijn gekomen, worden medegedeeld. Dit alles, is vrij onbestemd, maar men weet hierdoor intusschen, dat Sebastopol den 20sten des avonds nog tegenstand bood en dat het bombardement sedert vier dagen onafgebroken door de batterijen aan de landzijde werd voortgezet. Prins Menchikoff verzekert, dat van den 17den, op welken dag de vloot een ijverig deel aan de opening van het vuur heeft genomen, van den zeekant niet meer gevuurd is. Men kan dus onderstellen, dat de vloot reeds op den eersten dag de taak had vervuld, die haar bij het bombardement was opgedragen en dat zij toen geene hulp aan het leger meer heeft kunnen toebrengen. Men kan op geene andere wijze de werkeloosheid van de zeemagt sedert den 18den verklaren.

Men herinnert zich waarschijnlijk, dat, volgens eene depêche, de verbondene generaals onderstelden, dat na een bombardement van vier dagen bres zou zijn geschoten, zoodat men storm zou kunnen loopen; volgens die berekening zou het vuur op den 17den geopend zijnde, den 21sten de bestorming van de forten plaats moeten hebben. De depêche van den Russischen opperbevelhebber is evenwel in den nacht van 20 op 21 dezer verzonden, zoodat wij niet kunnen weten, wat na dien tijd heeft plaats gevonden en of de verwachtingen van de verbonden generaals zijn verwezenlijkt geworden.

De officiële depêches, die de Fransche regering heeft medegedeeld, loopen niet verder dan tot den 13den uit de Krim en tot den 15den voor zoover zij betrekking hebben op de krijgsoperatien, en zijn te Parijs aangekomen door tusschenkomst van den Franschen zaakgelastigde te Konstantinopel, die ze den 18den van daar heeft gezonden. Uit Parijs wordt medegedeeld, dat de *Moniteur* weldra verschillende rapporten van den generaal Canrobert en van den vice-admiraal Hamelin openbaar zal maken, maar die waarschijnlijk niet verder dan tot den 13den loopen en waarvan het officiële blad eergisteren slechts den zeer korten inhoud heeft medegedeeld, die wij over Marseille hebben ontvangen. Deze stukken zouden het berigt van een hevigen uitval van de Russen op den 14den bevestigen; volgens den berigtgever uit Parijs zou de aanval alleen tegen de stellingen der Engelschen zijn gerigt geweest en deze zouden dien met kracht hebben afgeslagen, doch zonder den vijand op zijn terugtogt te vervolgen. De Russen zouden evenwel 400 man hebben verloren. Andere particuliere correspondentien spreken ook van dien uitval en hechten daaraan groot gewigt; want zij spreken van 30,000 man van het garnizoen van Sebastopol, die daaraan deel zouden hebben genomen. Intusschen schijnt dit cijfer overdreven; waarschijnlijk zal de *Moniteur* weldra allen twijfel opheffen.

Het *Journal de Constantinople* van den 14den, dat ook van dien uitval spreekt, wil ook weten, dat een corps van 25,000 man Russen de vesting te hulp snelt en dat de generaal Bosquet, aan het hoofd van het observatiecorps der geallieerden, hen tegemoet is getrokken. Al ondersteit men, dat dit feit juist is, dan schijnt er toch tot den 20sten geen slag te zijn geleverd, want in dat geval zou de depêche van prins Menchikoff daarvan wel melding hebben gemaakt. Uit het rapport van den generaal Canrobert, dat eergisteren door het Fransche gouvernement ontvangen is, blijkt intusschen, dat indien er vóór den 20sten geen slag in het open veld is geleverd, de verbondene generaals evenwel van oordeel waren, dat men echter na de inneming van Sebastopol gewis een slag zal moeten leveren.

De rapporten van den vice-admiraal Hamelin deelen bijzonderheden mede, omtrent verschillende verkenningen, die door de vloten zijn gedaan, en waarvan wij reeds met een enkel woord gewag hebben gemaakt.

Tot nog toe is het hernemen van Eupatoria door de Russen niet bevestigd. In elk geval is dit feit slechts van ondergeschikt belang en kan het geen invloed hebben op den uitslag der belegering, nu de geallieerden zich ten zuiden van de vesting bevinden en op Balaklava steunen.

De *Amst. Ct.* wil, volgens eene depêche uit Parijs, weten, dat de Turken in Azie eene belangrijke overwinning zouden hebben behaald. Uit Kars zou medegedeeld worden, dat de Turken een Russisch corps, dat Gumri dekte, hebben aangevallen en geheel uit elkander geslagen. De overwinnaars zouden zich van al de bagage, de legertenten en 30 kanonnen der Russen hebben meester gemaakt. De Russische generaal, die het bevel over dat corps voerde, zou gesneuveld zijn, en de Turken zouden na de overwinning het beleg voor den citadel van Gumri hebben geslagen. Deze tijdingen vereischen, onzes inziens, echter nadere bevestiging.

Men spreekt thans van eene toenadering tusschen Pruissen en Oostenrijk. De eerste mogendheid zou op nieuw met de Duitsche staten in overeenstemming willen komen en men zoekt slechts naar den behoorlijken vorm om de waardigheid der beide groote Duitsche mogendheden te handhaven. Het antwoord van Oostenrijk op de nota van 13 Oct. zou, zegt men, van dien aard zijn, dat daardoor de overeenstemming zou worden vergemakkelijkt. Men heeft opgemerkt, dat de *Oesterreicher Correspondenz*, die het vertrek van graaf Esterhazij naar Berlijn op den 24sten als overbrenger van die depêche, heeft medegedeeld, niet alleen de meening van die bladen heeft bestreden, die wilden weten, dat de positie der beide mogendheden welligt den terugkeer van dien gezant naar zijn post zou kunnen beletten, maar dat blad voegt er met zekere emphase bij, dat het Hof, waarbij die gezant geaccrediteerd is, «aan Oostenrijk door innige vriendschap is verbonden.»

Graaf Esterhazij is den 25sten te Berlijn aangekomen. Den vorigen avond was de eerste minister van Saxen, de heer von Beust, in hetzelfde hotel afgestapt, waar de heer von der Pfordten, de Beijersche minister, zich bevond. Men betwijfelt niet, of beiden zullen alle pogingen aanwenden, om tot eene goede verstandhouding tusschen de Duitsche Staten te geraken. Den 25sten is de heer von Beust door den heer von Manteuffel ontvangen; de Koning zou hem den volgenden dag eene audientie verleenen.

De heer von der Pfordten, die zeer goed te [illegible] ontvangen is, zou die stad den 25 of 26sten [illegible] hebben; welligt zal hij er thans iets langer blijven. [illegible]schen meldt men, dat hem te Weenen geene minder [illegible] ontvangst verbeidt, en hierin ziet men een bewijs [illegible] van de goede gezindheid der beide groote Duitsche mo-gendheden. De Duitsche bladen willen, dat de beide [illegible] maten trachten concessien van Pruissen te verkrijgen, [illegible] einde Oostenrijk te beletten zich geheel aan de Westelijke mogendheden aan te sluiten, waardoor de vrede moeijelijker te verkrijgen zou zijn, daar Frankrijk [en] Engeland hunne eischen welligt zeer hoog zouden op[voeren], indien zij van de ondersteuning van Oostenrijk verzekerd waren.

Het verschil tusschen Oostenrijk en Pruissen is [illegible]schen opgesloten in de beantwoording der vraag, [of de] Duitsche Bond Oostenrijk zal moeten ondersteunen, [ingeval] de laatste mogendheid door Rusland worde [aan]gevallen, ten gevolge van hare houding tegenover [Rus]land waardoor het dien aanval zou hebben uitgelokt, [of] wel of die steun zich zal moeten bepalen tot het [geval], dat het Weener-kabinet dien aanval op geenerlei wijze [heeft] uitgelokt. Men wil intusschen te Weenen weten, [dat de] Czaar aan Pruisen de verzekering zou hebben ge[geven], dat hij al het mogelijke zou doen om botsing met [Oosten]rijk te vermijden, en dat hij ten bewijze daarvan [aan] de garde, die op weg naar Polen was, bevel zou [hebben] gegeven om in Volhynie halt te houden, zooals [de] graaf reeds heeft medegedeeld.

De telegraaf heeft uit Munchen van eergisteren het [berigt] overgebragt, dat de Koningin-Moeder, gemalin van [koning] Lodewijk van Beijeren, dien dag aan de cholera [is] overleden.

Keizer Napoléon heeft een maatregel genomen, die van [groot] belang is. Bij Keizerlijk decreet van gisteren is verboden [gra]nen en meel tot het stoken van sterken drank of liqueurs [te] gebruiken. Wij achten dien stap meer dan onstaat[huishoudkundig]; wij betreuren zeer, dat de Fransche regering onder [den] aandrang der protectionnisten, tot het nemen [van dien] maatregel is overgegaan, die wij èn onstaathuishoudkundig èn ondoelmatig om het gebruik van sterken drank [tegen te] gaan en nadeelig voor de gezondheid van de bevolking achten. De voorbeelden uit de geschiedenis van Groot-Brittannie zijn daar, om al het verkeerde van dien [maatregel] te doen uitkomen.

Men weet, dat de Koning van Denemarken eene [reis door] Sleeswijk en Holstein moest doen, waar hij zich [sedert] 1848 niet vertoond heeft. Den 24sten is hij te Flensburg aangekomen. Hij is, volgens de depêches, zeer goed [ont]vangen.

Het schijnt, dat de Eerste Kamer in Denemarken [illegible] ontbonden zal worden, ondanks de goedkeuring, [die zij] aan het adres van de Folksthing heeft gehecht. [Het zou] eene ongerijmdheid schijnen, indien de Regering [niet ver]zekerd was, dat de ontbinding tot niets zal leiden [dan dat] slechts heviger vijanden van het Kabinet in 's lands[verga]derzaal zal doen zitting nemen.

De Oldenburgsche Kamer is tegen den 6den Nov. [bijeen]geroepen; de duur van de zitting is op drie weken bepaald.

De gewone berigten uit Spanje loopen tot den [illegible] Espartero en O'Donnell hebben besloten, althans tot [de bij]eenkomst der cortes, vereenigd te blijven. Hunne [verzoe]ning heeft den 21sten op het Pardo in tegenwoordigheid van de Koningin plaats gehad; des avonds is [illegible] het paleis teruggekeerd. Men spreekt nog steeds van het voornemen van de Koningin om afstand te doen van den troon en om zich uit het land te verwijderen, maar daar de meerderheid der Cortes uit echt constitutionele mannen bestaat, die de kroon wenschen te ondersteunen, zonder daarom de regten der natie te verzwakken, zal Isabella II weldra weder den moed hervatten, indien zij dien al mogt verloren hebben, door de blijken van genegenheid, die haar te wachten staan.

Berigten uit Shanghaï van den 26 Aug. melden, dat het Fransche fregat *la Jeanne d' Arc* op een zandbank is gestrand. Na vijf dagen arbeid is men er in geslaagd het er af te krijgen en naar de haven te voeren, om daar herstellingen te ondergaan; dezen worden door den admiraal La Guerre in persoon bestuurd.

Uit Canton wordt van den 10 Sept. gemeld, dat de Keizerlijke troepen eene overwinning op de opstandelingen hebben bevochten, zoodat zij tot den aftogt zijn genoodzaakt gen geworden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Voorloopig verslag van de Wet op de Middelen.

Het wets-ontwerp tot aanwijzing der middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de algemeene begrooting van staatsuitgaven over 1855, heeft bij het onderzoek in de afdeelingen der Kamer o. a., tot de volgende beschouwingen en bedenkingen aanleiding gegeven.

§ 1. Uit den aard der zaak stond bij deze overweging de vraag op den voorgrond, of met de Regering kon aangenomen, dat het tijdstip gekomen is, om tot eenige vermindering van de lasten der natie, welke dan ook, over te gaan. Een niet onaanzienlijk aantal leden toonde zich geneigd, om die vraag ontkennend te beantwoorden. Zij beweerden, dat op een tijdstip als het tegenwoordige, nu elders een geduchte oorlog woedt, en niemand de moeijelijkheden, waarin het vaderland kan worden gewikkeld, vooruit te voorzien, de Staat geen afstand moest doen van een deel der middelen, die de schatkist stijven. Zulk een afstand kwam hun op dit oogenblik onberaden of voorbarig voor.

In de tweede plaats kon, volgens deze leden, zoo men niet roekeloos te werk wilde gaan, op dit oogenblik niet meer dan eene betrekkelijk geringe vermindering in de belastingen worden gebragt, die niemand zou bevredigen en voor de natie geene wezenlijke verligting zou aanbrengen. Daarom meenden zij, dat men nog gedurende eenigen tijd het tegenwoordig belastingstelsel, behoudens partiële verbeteringen, in zijn geheel moest laten bestaan; dat men de overschotten, die dan — zoo geene onverhoopte rampen het vaderland troffen — toenemend in de schatkist zouden vloeijen, uitsluitend moest besteden tot uitdelging van staatsschuld; en dat eerst als het verlaagde bedrag der renten van die schuld toeliet eene wezenlijk afdoende vermindering in de belastingen te brengen, daartoe moest worden overgegaan. In zoo verre waren deze leden meer met het stelsel van den Minister van Finantien, die de Staatsbegrooting voor 1854 hielp verdedigen, dan met dat van den tegenwoordigen ingenomen. Al mogt het waar zijn, dat dit stelsel in de openbare meening tegenstand ontmoette, het voegt den staatsman aan die meening het hoofd te bieden, zoodra hij de overtuiging koestert van door geheele of halve toegevendheid tot maatregelen te worden gebragt, die ten nadeele des lands zouden strekken. Allerminst moest de hand aan het belastingstelsel worden geslagen, alleen om in vertoon van ijver voor de belangen der bevolking niet door anderen overtroffen te worden.

Tegenover dit gevoelen stond dat van een grooter aantal leden, naar wier oordeel het oogenblik gekomen is om ten minste eenige verligting in de lasten der natie te brengen, en die het onstaatkundig zouden achten, dat daarmede langer gedraald wierd. Onder dezen waren er eenigen, die een zeer gunstig tafereel van den toestand van 's Rijks geldmiddelen ophingen. Hunne daaromtrent op het einde van 1853 gemaakte berekeningen konden, zeiden zij, thans door de Regering zelve niet meer geloochend worden. Nog zelfs werd de zaak niet zoo gunstig voorgesteld als zij werkelijk was. De opbrenst der gewone middelen was, alles bij elkander genomen, steeds klimmende; de baten uit de overzeesche bezittingen vloeiden zoo mild als ooit; bij een zuinig beheer van 's Rijks uitgaven liet zich dus over het volgend jaar een zuiver overschot van verscheidene millioenen verwachten; en waarom dan niet aan eene radicale hervorming van het belastingstelsel de hand geslagen en reeds dadelijk een der meest drukkende accijnsen afgeschaft? Zoo doende zou wezenlijke verligting aangebragt en in overeenstemming met den bij het antwoord der Kamer op de Troonrede uitgedrukten wensch gehandeld worden.

§ 2. Eenmaal aangenomen, dat vermindering van lasten kon plaats grijpen, werd in de tweede plaats de vraag behandeld, of de keus, door de Regering gedaan, door de Kamer kon worden gebillijkt. Men maakte daarbij groot onderscheid tusschen de twee deelen van het voorstel der Reg.: de afschaffing der tonnegelden namelijk en de opheffing der 23 opcenten op den accijns van het gemaal. De meerderheid scheen, voor zoover men dit uit de geopperde bedenkingen kon opmaken, niet ongeneigd, om aan den laatstgenoemden maatregel haar zegel te hechten.

Eene vrij talrijke minderheid verklaarde daarentegen in de afschaffing van het tonnegeld onder de bestaande omstandigheden zeer veel bezwaar te zien. De maatregel streed tegen het eigen stelsel van den Min. van Fin., die de belastingen in haar geheel wilde laten en echter in dit geval er eene wegnam uit de reeks. Dit was zóó waar, dat de Minister bij zijne aanspraak tot aanbieding der begrootingswetten gemeend heeft, zich eenigermate op dit punt te moeten verontschuldigen. Als er daarenboven van verligting des volks gesproken werd, kon de afschaffing van het tonnegeld wel niet in de eerste plaats genoemd worden. Onze scheepvaart is in zóó bloeijenden toestand; door de reeders worden juist in den laatsten tijd zóó hooge vrachten bedongen, dat deze last, ten minste vooreerst, nog wel gedragen kan worden. Men moest daarbij niet vergeten, dat in de laatste jaren zeer veel gedaan is, om handel en scheepvaart te bevoordeelen.

§ 3. In de derde plaats werd de weglating der 23 opcenten van het gemaal ter sprake gebragt. Voor zoover men dit liet nagaan, was de meerderheid der leden tegen dien maatregel gestemd op zelfs het aantal dergenen, die zich daaromtrent met de zienswijze der Regering geheel vereenigden, betrekkelijk beperkt. De vermindering van den accijns op het gemaal, zeide men, met 23 opcenten zou geene merkbare verlaging in den prijs van het brood te weeg brengen en dus niet wezenlijk tot vermindering van de lasten des volks strekken. Het was een onbeduidende maatregel, waardoor aan geenerlei klagte zou worden te gemoet gekomen, en die praetisch alleen het gevolg zou hebben, dat de schatkist eenige tonnen gouds minder uit dezen accijns trok. Alleen door geheele afschaffing van den accijns op het gemaal, zoo die anders reeds mogelijk ware, hetgeen door een deel dezer leden ontkend werd, kon eene merkbare verligting van lasten worden te weeg gebragt. Het is overbekend, dat die belasting, ten minste ten platten lande, ook door de formaliteiten, die aan de heffing verbonden zijn, drukkend is. Deze formaliteiten zouden intusschen bij het uitvoeren van het denkbeeld der Regering, of zelfs bij eene nog verder uitgestrekte verlaging der belasting ten volle in wezen blijven; zoo als dan ook de kosten van heffing niet de allergeringste vermindering zouden ondergaan. Verscheidene leden plaatsten zich bij het bestrijden van dit voorstel der Regering nog op een ander standpunt. Zij keurden de afschaffing der opcenten op het gemaal af, omdat daarin eene stilzwijgende toezegging lag opgesloten, dat die accijns langzamerhand geheel zou worden vernietigd. Tot het bevorderen van die strekking konden zij niet medewerken, omdat zij nog niet de overtuiging hadden erlangd, dat de accijns op het gemaal uit de reeks onzer belastingen kon worden gemist, of zelfs dat, als afschaffing van een der accijnsen mogelijk was, de voorrang aan het gemaal moest worden toegekend. Die strijdige gezigtspunten, waaruit deze afschaffing bestreden werd, gaven aan sommigen aanleiding tot de opmerking, dat de keuze door de Regering gedaan, niet gelukkig, niet staatkundig was. Onderscheidene minderheden moesten zich wel tegen dat voorstel tot eene meerderheid vereenigen.

§ 4. De van regeringswege voorgestelde verhooging van opcenten op het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd werd door sommigen bestreden, op grond dat zoo doende die belasting al te hoog werd opgedreven, waardoor niets zou worden te weeg gebragt dan vermeerdering der sluikerij en de schatkist dus ook het hooger bedrag waarop gerekend werd, niet zou ontvangen.

§ 5. Nadat de voorstellen der Regering waren behandeld, heeft er in de meeste afdeelingen eene wisseling van gedachten plaats gehad over de wijzigingen hetzij dan in het belastingstelsel hetzij in de heffing van sommige belastingen, welke men in plaats daarvan wenschelijk achtte.

Voor zoover men van gevoelen was, dat nu reeds eene belasting in haar geheel kon worden afgeschaft, vestigde men de aandacht vooral óf op de brandstoffen óf op het gemaal. Voor de afschaffing der belasting op de brandstoffen pleit, naar men meent, inzonderheid, dat daardoor de nijverheid van eene drukkende belemmering zou worden ontheven. Men moest niet vergeten, dat de vrijstellingen die men van deze accijns heeft moeten verleenen, veel aanleiding geven tot sluikerij; dat de kosten van heffing aanzienlijk zijn, en dat de vrijstellingen voornamelijk te goede komen aan de grootere fabrikanten, terwijl de nederige handwerksman, die daarop niet minder aanspraak zou kunnen maken, voor vrijstelling niet in aanmerking komt, en ook, men erkent dit gaarne, zoo men geheel de heffing der belasting niet onmogelijk wil maken, niet in aanmerking kan komen.

Onder de voorstanders der geheele afschaffing van den accijns op het gemaal, waren er verscheidenen, die erkenden, dat de schatkist de opbrengst dier belasting nog geenszins ten volle missen kan. Zij wilden daarom, bij geheele afschaffing van den accijns op de rogge, het bedrag van den accijns op de tarwe voortaan, naar den maatstaf van het tegenwoordig verbruik, over de provincien omgeslagen en daarbij admodiatie geheven hebben. Van die heffing zouden al diegenen worden vrijgesteld, die beneden een bepaald cijfer in het personeel zijn aangeslagen; zoodat alle wezenlijk behoeftigen, wien het thans dikwijls zoo zwaar valt de voor hun huisgezin benoodigde levensbehoeften aan te schaffen, ontlast zouden worden. Men voerde echter daartegen aan, dat zoo doende, onder den schijn van vermindering van lasten, eene nieuwe directe belasting zou worden ingevoerd, die vooral zwaar zou drukken, indien eens te gelijkertijd, wat maar al te zeer tot de mogelijkheden behoorde, de broodprijzen rezen. De kleine burger; — want men zou in de steden ten minste de vrijstelling niet al te ver kunnen uitstrekken — zou dan in tiende gedeelten moeten opbrengen, wat hij thans in fracties van centen ongemerkt iederen dag betaalt.

Van meer dan eene zijde werd het gevoelen voorgestaan, dat welligt door verbeteringen in het bestaande belastingstelsel meer zou gedaan worden tot verlichting van de lasten der volksklassen, die daarop het meest aanspraak kunnen maken, dan door afschaffing van een der accijnsen. Zoodanige verbeteringen werden vooral ook door hen voorgestaan, die onder de tegenwoordige omstandigheden geene belasting in haar geheel uit de reeks wilden zien verdwijnen.

Men wees daarbij op het personeel. Zoo als deze belasting thans geheven wordt, drukt zij vooral op den middelstand in de steden. Het zou hoogst wenschelijk en naar het schijnt ook uitvoerlijk zijn, dat een grooter deel van dien last op de rijken en aanzienlijken werd overgebragt, en dat in evenredigheid de minder gegoeden werden ontlast. Naar het oordeel van verscheidene leden zou, zoo men wil dat de belastingen billijk geregeld zijn, daarmede nog een ander denkbeeld moeten worden verbonden. De landbouwende stand, waardoor men hier niet de dagiooners verstaat, geniet in onzen tijd eene te voren ongekende mate van welvaart, en draagt echter betrekkelijk nagenoeg niets in de directe belasting. Dit is vooral daaraan toe te schrijven, dat de grondlasten voor de belasting op het personeel zijn vastgesteld in eenen tijd, toen de plattelandsbevolking in eenen veel minder gelukkigen toestand verkeerde. Er zou, naar het gevoelen dezer leden, bij eene herziening der wet op het personeel, in deze leemte moeten worden voorzien.

Evenzeer zouden, naar de overtuiging van verscheidene leden, de mindere volksstanden verligt kunnen worden door eene herziening der wetgeving op de patenten. Er is dringende behoefte aan afschaffing der kleinere patenten, en vooral aan wijzing der bepalingen, waardoor weinig vermogende lieden, die verscheidene kleine beroepen of bedrijven met elkander vereenigen, gedwongen worden, voor ieder dier beroepen of bedrijven afzonderlijk patent te betalen.

Eindelijk is nog in eene der afdeelingen de vraag ter sprake gebragt, of in de heffing van het successieregt niet eenige verbeteringen zou kunnen worden gebagt, waardoor eene vermeerdering van opbrengst zou worden verzekerd. Heffing van dat regt in de regte nederdalende lijn keurde men in die afdeeling af, maar daarentegen zag men in het belasten der erfenissen, die in de regte opgaande lijn worden verworven, geen overwegend bezwaar. Daardoor zou welligt een thans bestaand misbruik kunnen worden tegengegaan, daarin bestaande, dat men, om het successiegt te ontduiken, met uitsluiting zijner broeders of zusters, zijne ouders tot erfgenamen verklaart.

§ 6. Gedeeltelijk in verband met de voorafgaande beschouwingen is in sommige afdeelingen over het cijfer gehandeld van de raming van 's Rijks inkomsten en middelen. Er waren leden, die het cijfer voor te laag hielden, en de overtuiging uitspraken, dat, als men de raming in al de bijzonderheden naging, het blijken zou, dat alleen uit dezen hoofde voor 1855 een veel grooter voordeelig slot zou worden verkregen dan de Minister van Financien uittrok. Andere leden daarentegen achtten de raming te hoog en meenden, dat de Minister er te zeer op rekende, dat de voordeelige uitkomsten der drie of vier laatste jaren zich zouden herhalen. Alleen dan mogt men, naar dit gevoelen, de opbrengst eener belasting hooger ramen, als gedurende een veel langer tijdperk daarin eene gestadige, onafgebroken opklimming had plaats gevonden. Nog waren er leden, die, zonder een oordeel over het algemeen cijfer der raming uit te spreken, de vraag meenden te moeten doen of wel genoegzame waarschijnlijkheid bestond, dat de opbrengst van sommige belastingen, met name van de accijnsen op het binnen- en binnenlandsch gedistilleerd, op den wijn en op het zout, zoo groot zou zijn, als de Minister scheen te verwachten. De thans bekende opbrengst der middelen over de negen eerste maanden van 1854 strekt wel eenigermate om dien twijfel te regtvaardigen; terwijl wat den wijn betreft, de zeer ongunstige uitslag van den oogst in Frankrijk niet uit het oog moest worden verloren. Aan den anderen kant meende men, in verband met de mededeelingen wegens de posterijen, dat de opbrengst daarvan hooger had kunnen worden gesteld.

§ 7. Men heeft gevraagd, welke de inzigten der regering zijn omtrent de herziening van den aanslag der verponding op de gebouwde eigendommen, tot welke herziening dan toch eene bepaalde, wettelijke verpligting bestaat.

§ 8. Bij het nagaan der opgaven wegens de opbrengst der belastingen in 1853 is de vraag gedaan, hoe het mogelijk is kunnen wezen, dat de suiker in dat jaar niet het geraamde bedrag heeft opgeleverd. Men meende, dat het uitgetrokken cijfer het minimum was van hetgeen deze belasting volgens de wet van 1852 moet opbrengen.

§ 9. De vraag is gedaan, of het stelsel van eigene aangifte, dat thans bij de heffing van den accijns op het geslagt wordt gevolgd, aan de verwachting, die men daarvan gekoesterd heeft, beantwoordt. Nog heeft men het verlangen geuit, ten vervolge van vroegere mededeelingen van dien aard, de opgave te ontvangen der hier te lande in 1853 veraccijnsde runderen en kalveren, zoo mogelijk ook over de eerste maanden van 1854.

§ 11. Vrij algemeen heeft men zich verwonderd, dat het gewone cijfer voor de inkomsten der Staatsloterij is uitgetrokken, zonder dat van regeringswege iets hoegenaamd omtrent die bron van inkomsten wordt medegedeeld. Men had gewenscht met de zienswijze van den tegenwoordigen Minister van Financien daaromtrent bekend te worden gemaakt. Sommige leden verklaarden, dat indien het weren der bekende misbruiken, aan de tegenwoordige inrigting der loterij verknocht, onmogelijk was, zij zich in gemoede verpligt zouden gevoelen, tegen het behoud van dit middel te stemmen.

§ 12. Het heeft de aandacht getrokken, dat in de Memorie van Toelichting tot de wet op de middelen in de optelling der verschillende ontvangsten en toevallige baten, eerst onder lit. q gewag wordt gemaakt van teruggaven van voorschotten uit het Fonds der nationale nijverheid en vervolgens weder onder de litt. w, x en z van teruggaven in mindering van voorschotten uit 's Rijks kas verleend. Worden dus nog altijd zulke voorschotten gedaan en van welken aard zijn zij?

's Gravenhage, 28 October.

Bij besluit van den 21sten October, no. 103, heeft Z. M. Jo. benoemd tot ridders der 4de kl. van de Militaire Willems-orde, v. bij de zeemagt, ter zake van de plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen op den 5den en 6den Julij 1853, op de rivier Slakkouw, in de Wester-afdeeling van Borneo: den luit. ter zee der 1ste kl., F. L. Geerling, den luit. ter zee der 2de kl., G. van Hecking Colenbrander, P. F. Bezemer, de bootsman J. Thomas, de matroos der 1ste kl. T. H. Jager, b. bij de

landmagt, ter zake van de plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in de Wester-afdeeling van Borneo, in de maanden Maart tot en met Julij 1853: de kapiteins der infant., F. C. S. van de Kasteele, C. van Houten, W. H. Asmus, de 1ste luit. der infant. G. J. C. A. Cochius, de 1ste luit. adjud. der infant. W. Rijkens, de 1ste luit. der infanterie, J. H. Donleben, P. J. E. Hartsteen, C. Ravesteijn, de 1ste luit. der artillerie J. W. E. Cuijpers, de 1ste luit. der genie en sapeurs G. van Davelaar Cnopius, de 2de luit. der infant. L. G. Pauwels, de 2de luit. der artill. F. Straatman, de officier van gezondh. 3de kl. A. Schultz, de militaire opzigter 3de kl. (adjudant onderofficier) R. van der Maaren. de sergeanten-majoor der infant., A. C. Bellaart, A. J. L. Musquetier, de sergeanten der infant. M. Hardie, A. van Galen, de sergeanten der artill. L. te Boekhorst, C. T. Groot, de fourrier der infant. A. de Boer, de korporaals der infanterie, A. P. Kunz, M. van den Berg, J. Letterie, J. A. Hultskamp, de korporaal der artill. C. van Eck, de flankeurs der infant. J. Ernens, A. Verkest, G. Tuin, J. Root (gegageerd), D. van Poppel, de walbusschutter der infanterie J. Vlok, de flankeurs der infanterie, E. Mooij, J. Siebon, 2o. bepaald, dat, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als in Nederland, eervol zullen worden vermeld: *a.* bij de zeemagt, ter zake hiervoren, sub 1o. *a* vermeld, de luitenants ter zee der 2de kl. A. J. van Mansvelt, D. A. Coomans de Ruiter, J. E. Cornelissen, de officier van gezondheid der 3de kl. J. van Dolderen, de officier van admin. der 3de kl. C. Tromp Cz., de machinist der 1ste kl. A. Brown, de 2de stuurman C. C. L. Neijts, de konstabel, T. van Nispen, de 2de timmerman, W. Ocks, de kwartiermeester, J. Palm, de korporaal der mariniers, J. H. Mackay, de matrozen der 1ste kl. J. G. Deters, A. van Lieshout, J. J. Hendriks, J. P. van Hellert, P. van Ginkel, M. Konings, de matrozen der 2de kl. C. Balmakers, A. Riedeman, de mariniers der 2de kl. W. Blijker, H. Sluijter, *b.* bij de landmagt ter zake hiervoren sub 1o. *b* vermeld, de 1ste luit. der infant. G. P. te Winkel, de adj. intendant bij de milit. administr. J. C. J. van Mienne, de 2de luit. der infant. W. Mekern, de sergeanten der infant. J. Dijkhout, B. Zoon, J. A. Bresler, H. A. Tromp, K. Hogerbeets, de fourriers der infanterie, K. Hasbach, J. B. Lorio: M. C. B. van der Beek, de korporaals der infanterie, T. Goedgeluk (gegageerd), J. K. Schimpf, D. J. Schekermans, L. Bijleveld (overleden), de korporaals der artillerie, K. Heijlen, D. O. van der Werf, de horenblazers der infanterie, D. Dujardin, J. Behrens (gepasporteerd en in Nederland teruggekomen), de flankeurs der infanterie, J. de Jong, H. Greve, de walbusschutter der infanterie, A. Mommaas, de flankeurs der infant. M. Dijk, J. P. A. Sloots, J. Faust, A. E. J. André, P. J. de Blank, J. B. Hendriks, J. J. Beishuizen, W. de Macker (gepasporteerd en in Nederland teruggekomen), de walbusschutter der infant. J. L. Meura, de saldaten der infant. A. Knaap, A. B. Dupper, de flankeur der infant. P. Godaert (gepasporteerd en in Nederland teruggekomen), de kanonniers der 2ste kl. G. J. ter Woerd, J. B. van Houts, S. L. J. Charlier, G. Voormolen, de kanonnier der 2de kl. J. Arends, en zulks met bijvoeging in die dagorders, dat aan de voordragt ter benoeming tot ridders der 4de kl. van de Militaire Willemsorde van den 1sten luit. H. W. Coops en flankeur M. A. K. van der Mull, beiden van het wapen der infanterie, en kanonnier der 1ste kl. J. B. Lauwers, van het wapen der artillerie, geen gevolg is kunnen worden gegeven, vermits gebleken is, dat zij reeds zijn overleden, 3o. ter zake van de plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in de Wester-afdeeling van Borneo, in de maanden Mei en Julij 1854, *a.* bevorderd van ridders der 4de tot ridders der 3de kl. van de Militaire Willems-orde, I. bij de zeemagt, de luit. ter zee 1ste kl. kommand. van het stoomschip *Celebes* bij de expeditien van 1853 en 1854, F. L. Geerling, II. bij de landmagt, de kapt. der infant. C. van Houten, *b.* benoemd tot ridders der 4de klasse van de Militaire Willems-orde, I. bij de zeemagt, de luit. ter zee der 1ste kl. W. A. Berghuis, G. P. J. Mossel, W. C. Klis, II. bij 's Gouvernements schooners en kruisbooten, de gezaghebber van de schooner *Doris*, J. P. Olijve Loubriat, III. bij de landmagt, de majoors der infanterie, D. L. de Brabant, G. P. Nauta; de kapt. der infant. C. M. H. Croessen (chef van den staf der expeditie), E. C. van Daalen, A. J. A. Oudenampsen, de officier van gezondheid der 1ste kl. J. H. Le Pique, de 1ste luit. adjud. van den kommandant der expeditie, J. V. Kriesveld, de 1ste luit. der infanterie G. P. te Winkel, de 1ste luit. adjud. der infanterie, F. J. M. Westerbaen Schmidt, de 1ste luit. der infanterie, P. Peereboom, P. J. L. von Sternbach, de 1ste luit. der artill. E. J. Veerman, de 2de luit. der infant. M. E. F. L. von Schauvoth, H. J. van Lith; de sergeanten der infant. B. Zoon, S. P. Muller, de sergeant der artill. L. van Santen; de fourrier der infanterie, J. G. Boland, de korporaals der infant. W. Booning, J. P. van der Wiek, de korporaal der artil. A. R. Baas, de walbusschutter der infant. A. Mommaas, de flankeurs der infant. J. C. Haesebroeck, G. Vermeulen, J. Kwekkeboom, *c.* bepaald, dat, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als Nederland, eervol zullen worden vermeld: I. Bij de zeemagt: De luit. ter zee der 2de cl. R. A. Houck, jhr. H. Quarles van Ufford, J. C. Cornelissen, jhr. H. O. Wichers, jhr. T. L. F. K. von Pestel; kommandanten van gewapende sloepen; de officier van gezondh. der 3de kl. G. A. Magnin, D. Hellema; de offic. van administr. der 3de kl. J. L. K. van der Heijden; de kwartierm. A. van Lieshout; de matrozen der 1ste kl. P. ter Beek, J. Schaarman, J. H. Smit., P. Trijsbarg, J. H. Hoeksel; de matrozen der 2de kl. C. de Boer, A. Bargman, P. Zwavels; de matroos der 3de kl. P. den Haan; de marinier der 1ste kl. A. van Woerden; de marinier der 2de kl. J. de Laugen; II. bij 's Gouvernements schoeners en kruisbooten: de 3de stuurlieden, kommandanten van gewapende sloepen: J. H. Buijten, J. H. Meijer; III. bij de landmagt: de maj. der infant. jhr. V. M. de Brauw; de kapiteins der infanterie: W. A. Asmus; G. Bruijnis; de 1e luit. der infant. H. W. Coops (overleden); de 1ste luit.-kommand. der genie en sapeurs, G. van Davelaar Cnopius; de 1ste luits. der infant.: F. Luijkx, D. G. Heijligers, T. Schneider, C. J. Riesz, C. J. Schindler; de adjunct-intendant fungerende onder-intendant der milit. administratie J. P. M. de Groot; de 2de luit. der artill. F. Straatman; de officier van gezondheid der 3e kl. A. Schulz; de 2de luit. der infant.: L. W. A. Kessler, R. F. van Rhijn, de 2de luit. der genie en sapeurs C. J. van Goens; de adjud.-onderoffic. der milit. administr. E. Wolfson; de serg.-majoor der infant.: M. D. Crop, H. van Zalen; de serg. der infant.: M. Hardie, C. Cerfontein, A. J. E. C. T. M. von Löw, J. W. Bos; de serg. der artillerie: C. F. Groot, H. G. Tinkelenberg, de serg. der sapeurs, J. F. Hassler, P. Aerts, de korporaals der infanterie, F. Scheeve, J. F. Goldman, de korporaals der artillerie, C. van Eck, K. Heijlen, de korporaals der sapeurs, J. B. de Neve, J. Elfring, de flankeurs der infant. P. van Frachem, J. L. Lamotte, de walbusschutters der infanterie, H. Wissink, C. W. Reif, de kanonniers der 1ste kl. G. J. Ter Woord. W. Viskel, A. Verdaasdonk, de kononniers der 2de kl. A. Keurvorst, B. L. Reijnaert, M. Bosman, A. Duijvelaer, de sapeur der 1ste kl. J. Velten, en zulks met bijvoeging in die dagorders, dat aan de voordragt ter benoeming tot ridder der 4de kl. van de Millitaire Willems-orde van den kapitein van het wapen der artillerie J. Sikkens, geen gevolg is kunnen worden gegeven, vermits gebleken is, dat hij reeds is overleden, 4o. ter zake van de plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in de Wester-afdeeling van Borneo, in de maanden Maart tot en met Julij 1853, en in Mei en Junij 1854, *a.* bevorderd van ridder der 4de tot ridder der 3de kl. van de Militaire Wilems-orde, den majoor der infanterie W. E. Kroesen, *b.* benoemd tot ridders der 4de kl. van de Militaire-orde, de sergeant-majoor der infant. H. J. Busscher, en den kannonier der 1ste kl. J. J. Verhoeven.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Bodegraven en Zwammerdam de heer D. J. Cremer, thans ontvanger derzelfde middelen te Sloten.

* Z. Exc. de heer Enslie, Minister van Marine, is van zijne inspectie-reis te Vlissingen in de residentie teruggekeerd.

* Z. Exc. de Baron d'André, Minister van Z. M. den Keizer der Franschen bij het Ned. Hof, zal heden middag een zeer groot diner geven.

* Tot aanvulling van 't geen dezer dagen in onderscheidene dagbladen wegens de kapitale ijzeren brug uit de fabrijk van de heeren L. J. Enthoven en Comp. voor den spoorweg tusschen Rotterdam en Antwerpen, berigt werd, dient, dat gelijktijdig in die fabrijk, behalve eene menigte andere werken, nog vervaardigd zijn een 14tal kapitale bogen van buitengewone lengte en zwaarte, bestemd voor de vergrooting van het marktplein te Dordrecht, en eene dubbele ophaalbrug wijd 14.50 el voor een invaart van een der voornaamste havens dier stad. Beide die werken dragen blijken van naauwgezette en keurige uitvoering en zullen ongetwijfeld zoowel den ontwerper als de vervaardigers tot eer verstrekken.

Volgens een berigt van den consul te Salonica aan Z. M. gezantschap te Konstantinopel, was de oogst in Macedonie en Thessalie zeer overvloedig geweest. Uit dien hoofde had de Pacha, op voorstel der consuls, op zich genomen het verbod van uitvoer van granen (sedert ingetrokken) te wijzigen, zoodat dientengevolge de graanhandel zeer levendig was geweest. Den 4den dezer waren de prijzen der markt van Salonica als volgt, per kilo, harde tarwe, 150 piasters. zachte tarwe 137 piasters, gerst tarwe 62 piasters, haver tarwe 44 piasters, maïs tarwe 85, rogge tarwe 90 piasters, en zulks in zware munt, of 20 per cent boven den wettigen koers.

De Delftsche Courant deelt, betreffende het zware onweder, dat Dingsdag-morgen in die omstreken gewoed heeft, het volgende mede:

De bliksem heeft een der roeden van den trasmolen het *Roode Anker*, gedeeltelijk verbrijzeld en naar beneden geworpen. Na nog eenige belangrijke schade meer aan de molen veroorzaakt te hebben, is hij door eene muur der nevensgaande woning binnen gedrongen, zijnen weg nemende door de bedstede, waar de bewoners J. Goeman, tuinier van beroep en zijne vrouw te bed lagen, vervolgens wierp hij in een aangrenzend vertrek eene ouderwetsche klok naar beneden, sloeg een kastje gedeeltelijk tot splinters, en vertrok, na vooraf nog een paar gaten in het muurwerk veroorzaakt te hebben, door een raam naar buiten, het daaraan hangenden gordijn in brand stekende dat door de tegenwoordigheid van geest van den bewoner dadelijk werd uitgedoofd. De vrouw heeft eene kwetsuur aan het hoofd bekomen, doch bevindt zich buiten gevaar, alhoewel zij een onophoudelijk geruisch in het hoofd ondervindt.

Een schildwacht, aan 's lands magazijn aan de Geer op post staande, geraakte door het weder in het water, doch werd spoedig gered door eenige nachtwakers, die zich op die hoogte bevonden.

Men verneemt, dat de predikanten der Nederduitsche Hervormde gemeente te Rotterdam besloten hebben tot het aannemen en dragen der toga bij de openbare godsdienstoefeningen, aan te vangen in het begin des volgenden jaars.

Te Feijenoord heeft gisteren op de fabriek van de Nederl' stoomboot-maatschappij, een ijzingwekkend ongeluk plaats gehad. C. du Bouton, een jongeling van 17 jaren, is door eene toevallige omstandigheid, daar hij in het middaguur bij de machine wacht hield, met de onderste deelen des ligchaams en de beide beenen, in een schaafbank geraakt; Zoo men weet, wordt in die fabriek alles door stoom gedreven, en dus ook de schaafbank, om er ijzer mede te schaven. De beide beenen van den jongeling, benevens het onderligchaam, waren deerlijk verminkt en verscheurd. Hij is aan de gevolgen van dit deerniswaardig ongeluk, onder smartelijke pijnen overleden. (*N. R. C.*)

De *Nieuwe Rott. Courant* heeft een telegraphische depèche uit Triëst, met tijdingen uit Batavia, loopende tot 7 September, ontvangen. Er was geen politiek nieuws van aanbelang.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam, is gisteren aangegeven 1 cholera-lijder. Er bleven in het hospitaal in behandeling 10.

— Te Utrecht zijn op 26 Oct. bijgekomen 5 lijders, overleden 9, hersteld 4; er bleven in behandeling 70.

— Te Groningen zijn van 23 tot 25 dezer bijgekomen 20 cholera-lijders, overleden 9, hersteld 7; er bleven in behandeling 56.

Eergisteren heeft de gemeenteraad van Amsterdam de beraadslagingen over de begrooting van 1855 voortgezet en ten einde gebragt en is deze in ontvangst en uitgaaf vast gesteld op *f* 3,340,291,41.

Bij de goedgekeurde begrooting te Haarlem zijn de ontvangsten geraamd op *f* 317,863,67. en de uitgaven op *f* 252,259,57½, blijvende een vermoedelijk batig saldo van *f* 65,604,09½.

In tegenwoordigheid van den Minister van Marine, is eergisteren te Vlissingen op 's Rijks werf de kiel gelegd voor het nieuw te bouwen stoomschip, *Everts* genaamd.

Eene ontzettende gebeurtenis had gistermorgen ten 5 ure aan de Jeremie brug, buiten de Tolsteeg barriere, te Utrecht plaats. Even vóór 5 ure kwamen aldaar aan twee wagens van het honden en apenspel van den heer Ou... komende van Amersfoort, en op reis naar Gorinchem. In het veerhuis aldaar, bij den kastelein Maarschalkerwaard opgehouden, wekte men dezen, om eenige ververschingen te bekomen Door het open doen der deur schrikt het paard en gaat met het rijtuig, waarin de leden van het orchest zijn gezeten, achteruit in het water. Het vroege morgenuur en de duisternis waren oorzaak, dat, hoezeer er terstond hulp van alle kanten kwam opdagen, men niet spoedig genoeg allen konde redden. Van de 7 in het rijtuig zich bevindende personen werden er 4 gered; terwijl drie, zijnde de orchest-directeur Picker met diens vrouw en zuster, de eerste 30 de tweede 25 en de laatste ... jaren oud, hun jeugdig leven aldaar moesten verliezen. (*U. C.*)

Per Telegraaf.

Konstantinopel, 16 October. Verscheidene stoombooten zijn van Balaklava alhier aangekomen, gekwetsten aanbrengende, uit het gevecht, waartoe een uitval van 30,000 (?) man der bezetting van Sebastopol heeft aanleiding gegeven.

Athene, 20 October. In het helleensche kabinet heerscht veel verdeeldheid.

De heer Metaxa is van zijnen post als Grieksch gezant bij de Porte ontzet, waardoor aan het verlangen van Frankrijk en Engeland is voldaan.

De gemeente van den Pireus heeft aan de Fransche officieren een banket aangeboden.

Trebizonde, 10 October. De zending van den luitenant van Schamyl bij den stam der Abichasis is ganschelijk mislukt.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 28 October 1854.

Nederland.	Pct.	[illegible]	**Rusland.**	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	58 7/8 9 15/16			
Dito Certificat. .	3	70 1/8 3/8 3/8	*Hope* 1798/1816	5	98 3/8
Dito Dito . .	4	88 3/4 7/8	Dito 1828/1829	5	98 1/8
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	72½
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½	47 7/8 8	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18	Obligatiën . . .	4	65
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	32 3/8 1/2 1/2			
Bew. Sp. Com.		5 1/4	Metalliek . . .	5	65 7/8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	75 6/8
Portugal.			Dito 1854. . .	5	75 5/8
Londen nieuwe.	3	36 1/16 36	Dito 1847 . . .	2½	
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	

Mexic., te Lond. 3 pct. 21½, $\frac{9}{16}$; dito Onb. 21½.

Bij zeer tragen handel was de markt heden over het algemeen zeer flaauw gestemd zonder dat echter de prijsverandering buitengewoon groot was.

FRANKFORT, Vrijdag 27 October. Metalliek 5 pct. ...; Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. 17$\frac{15}{16}$.

LONDEN, Vrijdag 27 October. Consols op t. ...; N. Mexic. 3 pct. 23, ⅛; Peru N. 4½ pct. 71½; Ecuador ...; Sardinie 5 pct. 88; Spanje buitenl. 3 pct. 37½; dito ... 18¼, ½; dito Certific. 5⅛; dito Passiven 4⅝, ⅞; Rus. ... pct. 84; dito 5 pct. 95½; Turksche leening 2½, ...

PARIJS, Vrijdag 27 October. Fr. 4½ pct. 98.05; ... pct. 75.95, slot 75.65.

WEENEN, Vrijdag 27 October. N. Metall. 84; N. Leen. ...; Zilver ...; Nat. Leen. 87¾; Bankactien 1228; Lomb. 93; Wissel op Londen 11.35; dito op Parijs 139½.

MADRID, Dingsdag 24 October. Sp. 3 pct. 33¾; dito 1 pct. 17⅞.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.